

Høgskolen i Telemark

EKSAMEN

6009 Makroøkonomisk teori og politikk

10.06.2014

Tid:	9-13 (4 timer)
Målform:	Bokmål
Sidetall:	3 (inkludert denne forsiden)
Hjelpemiddel:	Kalkulator utdelt på eksamen
Merknader:	Alle oppgaver skal besvares
Vedlegg:	Ingen

Eksamensresultata blir offentliggjort på Studentweb.

Fakultet for allmennvitenskapelige fag

Oppgave 1 (teller 50 %)

a) Definer og forklar følgende begreper:

- arbeidskraftreserven
- klassisk arbeidsledighet
- realkursdepresiering
- brukerpris på kapital
- Phillipskrøller

b) Fra Statistisk sentralbyrå har vi følgende nasjonalregnskapstall for året 2012 (alle tall er i mrd. NOK, i løpende priser): Brutto nasjonalprodukt (BNP) 2909, Samlet kapitalslit 404, Netto realinvestering 320, Driftsbalansen med utlandet 417, Rente- og stønadsbalansen med utlandet 29, Import 802, Offentlig konsum 621. Regn ut:

- netto nasjonalprodukt
- brutto realinvestering
- handelsbalansen
- eksport
- samlet konsum
- privat konsum
- landets disponible inntekt

c) BNP i 2008 var 2560, fortsatt målt i mrd. NOK, i løpende priser. Målt i 2005-priser var BNP 2058 i 2008 og 2122 i 2012. Regn ut gjennomsnittlig årlig BNP-endring i henholdsvis løpende og faste priser i perioden 2008 til 2012. Hva forklarer forskjellen mellom de to endringene?

d) Spørsmål angående sparing:

1) Bruk relevante tall i spørsmål b) til å beregne Norges sparing i 2012. Hva består denne sparingen av og hva skiller den fra sparingen i de fleste andre land? Hva består verdens sparing av?

2) Vis, innenfor rammen av en to-periodemodell for konsumentens tilpasning, at sparere/forordringshavere (i motsetning til lånere/gjeldsskyldnere) kan tenkes å ville spare *mer* dersom rentenivået blir lavere.

Oppgave 2 (teller 50 %)

Anta følgende multiplikatormodell (Keynes-modell):

$$(1) \quad R = C + I + G + A - B$$

$$(2) \quad C + I = 0,75(R - T) - 2000r + b$$

$$(3) \quad A - B = -0,25R + 100v + g$$

$$(4) \quad v \approx \frac{Ev}{1+r-r^*} \quad \leftrightarrow \quad r-r^* \approx \frac{Ev-v}{v}$$

der R er netto nasjonalprodukt, C er privat konsum, I er private netto realinvesteringer, G er offentlige kjøp, A er eksport, B er import, T er netto skatter, r er rentenivå i landet (i desimaltall), r^* er rentenivå i utlandet (i desimaltall), v er valutakurs (for eksempel antall NOK/euro), Ev er forventet valutakurs om én periode, og b og g er (skift)parametere.

a) Forklar/begrunn relasjonene (1)-(3). Vis at disse gir

$$(*) \quad R = 2(G - 0,75T - 2000r + 100v + b + g).$$

Hva forteller relasjon (*) om de virkemidler myndighetene har for å stabilisere den økonomiske aktiviteten i landet? Kan alle virkemidlene brukes uavhengig av hverandre? Hva forteller relasjonen om forhold som kan destabilisere økonomien?

b) Anta at r og v ligger fast. Bruk (*) til å bestemme følgende:

i) Virkningen på nasjonalproduktet av en skatteøkning på 10 enheter. Forklar den såkalte multiplikatoreffekten i denne sammenheng; hva skjer i økonomien?

ii) Finanspolitikk som nøytraliserer effekten på nasjonalproduktet av et positivt etterspørselsskift tilsvarende $\Delta b = 20$.

c) Forklar relasjon (4). Hva forteller denne relasjonen om sammenhengen mellom rentedifferansen til utlandet og forventet valutakursendring? Hva vil du si om virkningen av økt nasjonal rente på aktuell valutakurs?

d) Anta et system med flytende valutakurs og at forventet framtidig kurs (E_v) ligger fast. Da gjelder at $\Delta v/v \approx -(\Delta r - \Delta r^*)$. Bruk dette og relasjon (*) til å utlede at

$$(**) \quad \Delta R \approx 2[\Delta G - 0,75\Delta T - 2000\Delta r - 100v(\Delta r - \Delta r^*) + \Delta b + \Delta g].$$

Bruk dette til å bestemme virkningen på nasjonalproduktet av at sentralbanken i landet hever renta med, la oss si, ett prosentpoeng, når valutakursen er 10 i utgangspunktet. Forklar *hvordan* renta her virker inn på aktivitetsnivået; hva skjer i økonomien?

e) Hva er handlingsregelen for bruk av oljepenger? Hvordan regulerer denne de størrelser som inngår i relasjon (**)? Hva vil du si om samspillet mellom penge- og finanspolitikken i denne sammenheng?